

Kodlamalar ve Notlar

DÜNYA'DAKİ İKLİM TIPLERİ

Makroklima: Çok geniş alanları etkileyen büyük iklim tiplerine denir.

Mikroklima: Geniş alanlarda etkili olan, makroklima alanları içinde farklı özellikler gösteren küçük alanlara denir.

Büyük İklim Tipleri

Sıcak İklimler

- Ekvatorial
- Savan
- Muson
- Çöl

Ilıman İklimler

- Akdeniz
- Okyanusal
- Ilıman Karasal
- Sert Karasal

Soğuk İklimler

- Tundra
- Kutup

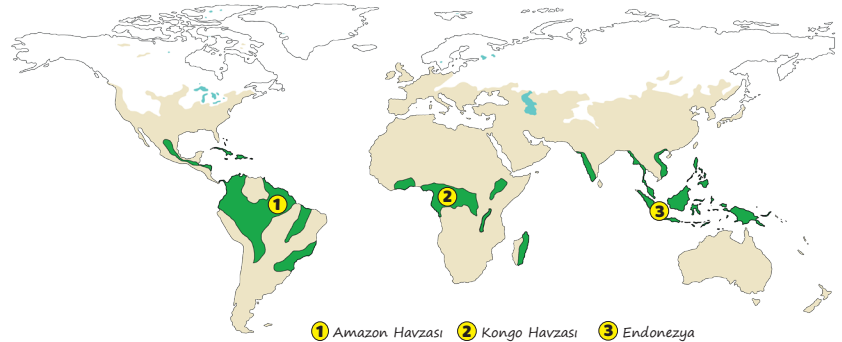
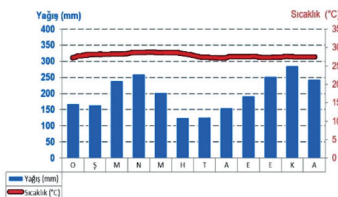
Sıcak İklimler: 0° ve 30° enlemleri arasında görülen iklimlerdir. Yıllık sıcaklık ortalaması 20 °C'nin üstündedir.

Ilıman İklimler: 30° ve 60° enlemleri arasında görülen iklimlerdir. Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.

Soğuk İklimler: 60° ve 90° enlemleri arasında görülen iklimlerdir. Sıcaklık ortalamaları düşüktür.

Ekvatorial İklim

- 10° kuzey, 10° güney enlemleri arasındaki **Amazon** havzası, **Kongo** havzası, **Endonezya** ve çevresinde görülür.
- Güneş ışınlarını dike yakın açılarla alır.
- Yıl boyu yükselen hava vardır, bu yüzden yağışlar fazladır.
- **Konveksiyonel** yağışlar görülür.
- **Kimyasal çözünme** görülür.
- Bitki örtüsü geniş yapraklı, yaprak dökmeyen yağmur ormanlarından oluşur.
- Yıllık yağış miktarı 2000 mm'nin üstündedir.
- Yağışlar **ilkbahar** ve **sonbaharda** artar.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 25 °C'nin üstündedir.
- Yıllık sıcaklık farkı 2-3 °C civarındadır.
- Nüfus 1000 metrenin altında bataklık, sıcak ve nemin fazla olmasından dolayı seyrekir.

TROPİKAL ÖRMAN

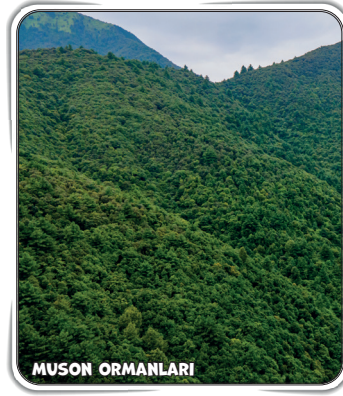
PARA İLE SATILMAZ

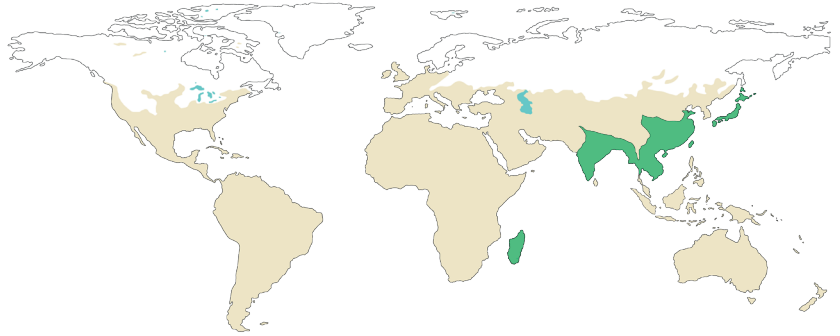
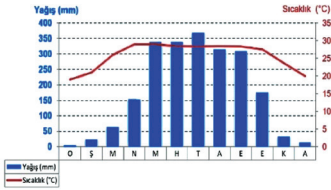

Muson İklimi

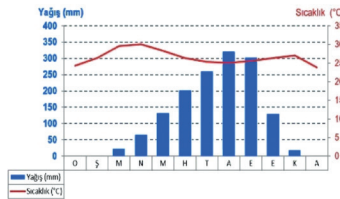
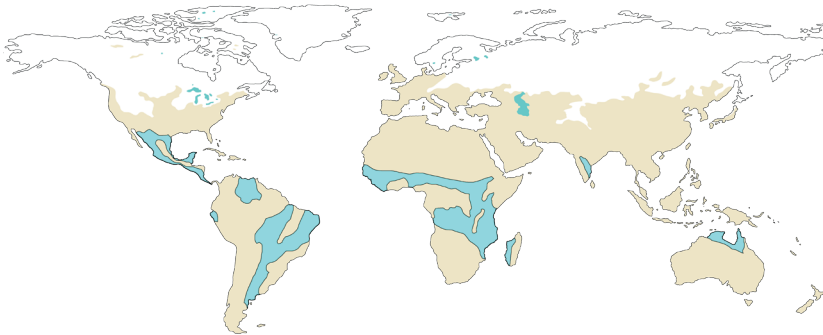
- **Muson rüzgârları** bu iklimin oluşmasını sağlayan etkidir.
- **Güneydoğu Asya** Bölgesi'nde görülür.
Yaz musonları nedeniyle yazları bol yağışlı geçer.
- Yağışlar **orografik** (yamaç) yağışlar şeklindedir.
- Yıllık yağış miktarı 2000 mm civarındadır.
- Dünya nüfusunun 1/3'ü burada yaşar.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 15-20° C, yıllık sıcaklık farkı 10 °C civarındadır.
- Bitki örtüsü kışın yapraklarını döken, yazın yeşeren muson ormanlarıdır.

Kodlamalar ve Notlar

PARA İLE SATILMAZ

Savan İklimi

- 10° - 20° K / 10° - 20° G enlemleri arasında Ekvator'un altında ve üstünde görülür.
- Güneş ışınları bir dönem kuzeye bir dönem güneye büyük açılarla düşer. Güneş ışınları büyük açılarla düştüğünde mevsim yağışlı geçer.
- **Yazları yağışlı**, kışları kuraktır.
- Yağışlar **konveksiyonel** şeklindedir.
- Yıllık yağış miktarı 1000-1500 mm civarındadır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 20 °C üstüdür.
- Yıllık sıcaklık farkı 6-7 °C civarındadır.
- Bitki örtüsü yazları yeşeren kışları sarımsı sarı savanlardır.

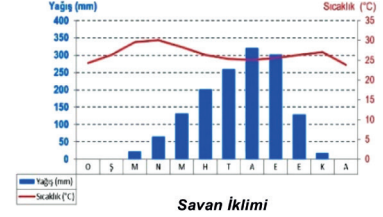
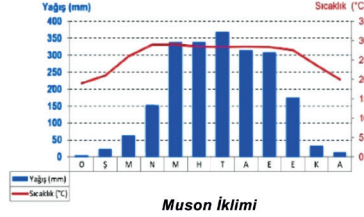

Kodlamalar ve Notlar

Muson ve Savan İklimlerinin Karşılaştırılması

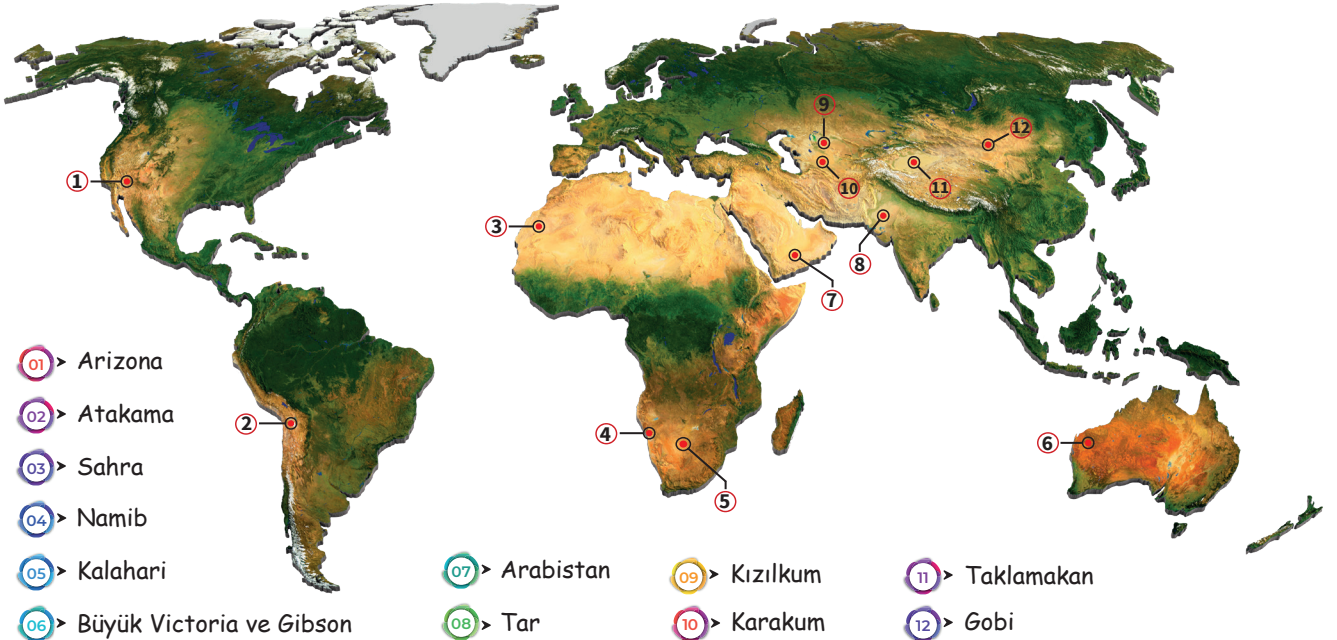
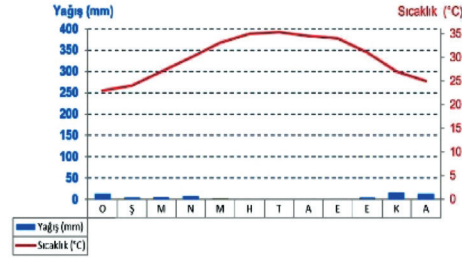
Muson iklimi ve savan ikliminin grafiklerini birbirinden ayırmanın yolları:

- Savan ikliminde sıcaklık ortalaması 20 °C'nin üstündedir. Muson ikliminde ise 20 °C'nin altına düşebilir.
- Savan ikliminde yaz mevsimi dışında kurak dönem fazladır. Muson ikliminde ise az da olsa yağış vardır.

Çöl İklimi

- Dönenceler çevresinde görülür.
- Oluşumunda 30° enlemlerindeki dinamik yüksek basınç alanı etkilidir.
- Yıllık yağış miktarı 250 mm'nin altındadır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 30 °C'nin üstündedir.
- Bitki örtüsü kurakçıl otlar ve kaktüslerdir.
- Günlük sıcaklık farkı en yüksek olan iklim tipidir.
- Fiziksel çözülme fazladır.
- Nüfus suyun azlığından dolayı seyrek.

PARA İLE SATILMAZ

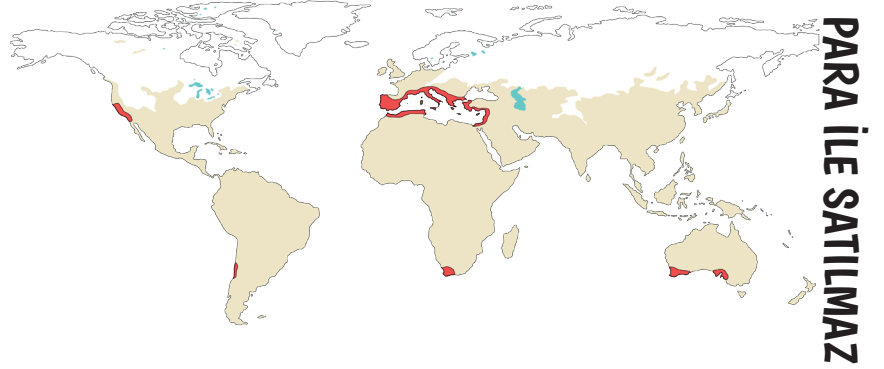
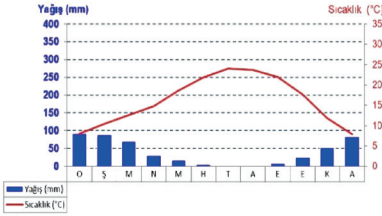

Akdeniz İklimi

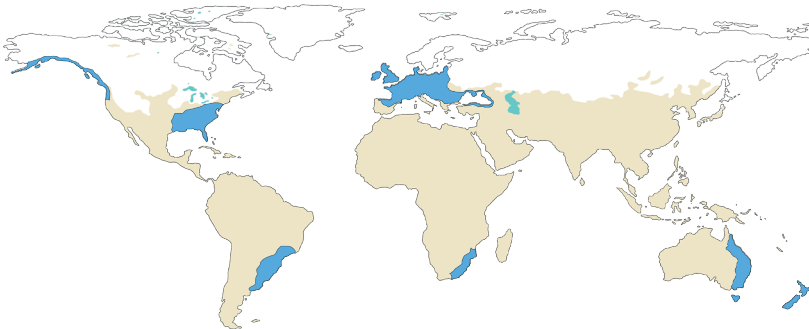
- 30°- 40° enlemleri arasında görülür.
- Akdeniz kıyıları, Kaliforniya çevresi, Güney Afrika'nın ucu (Kap Bölgesi), Avustralya'nın güney uç kesimleri, Şili'nin orta kesimleri görüldüğü yerlerdir.
- Bitki örtüsü **kızılçam** ormanları ve bu ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan makilerden oluşur.
- Maki daima yeşil kalan bodur çalı topluluklarına verilen isimdir.
- **Kış** mevsimi yağışlıdır.
- Yıllık yağış miktarı 600-1000 mm arasındadır.
- Yağışlar **cephesel** olarak oluşur.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 15-20 °C civarındadır.
- Yıllık sıcaklık farkı 20 °C civarındadır.

Kodlamalar ve Notlar

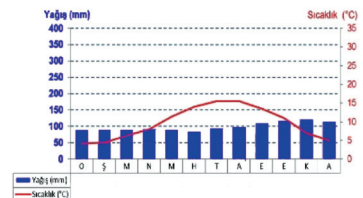
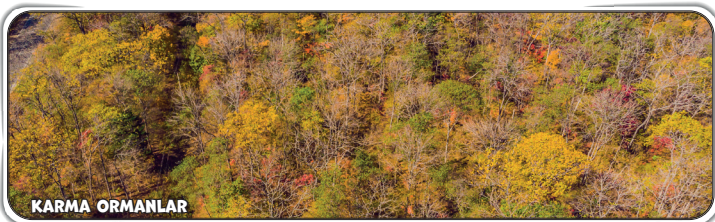

PARA İLE SATILMAZ

Okyanusal İklim

- 30°-60° enlemleri arasında görülür.
- Oluşumunda okyanus akıntıları ve **batı rüzgârları** etkilidir.
- **Her mevsim yağış** alır ve yağış rejimi düzenlidir.
- Yıllık yağış miktarı 1000-1500 mm arasındadır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 13-15 °C civarındadır.
- Bitki örtüsü kışın yaprağını döken karma ormanlardır.
- Yerleşim için uygun bir iklimdir.

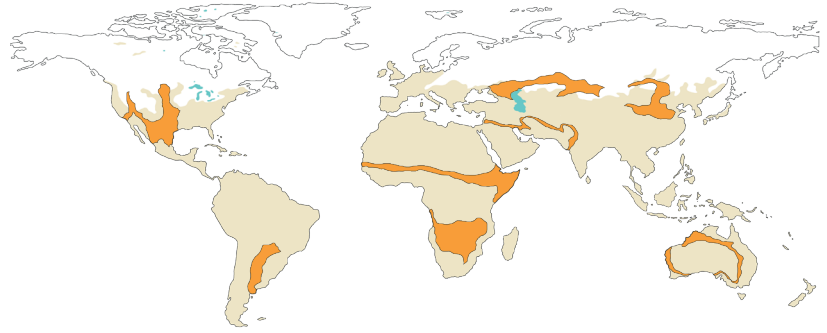
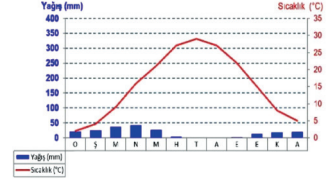

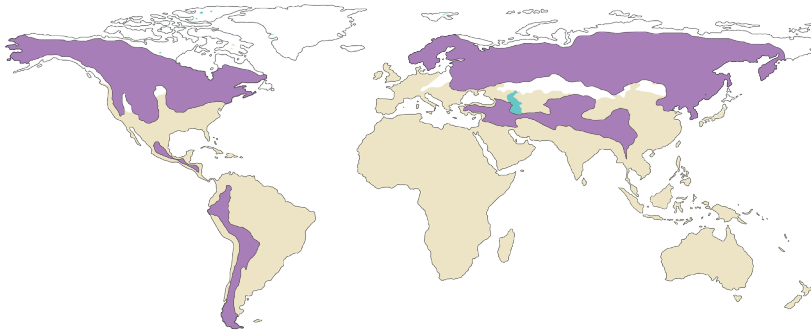
Kodlamalar ve Notlar

Step İlimi (İlman Karasal İklim)

- Geçiş iklimi özelliği gösterir.
- Karaların iç kısımlarında görülür.
- Yıllık yağış miktarı 300-600 mm arasındadır.
- En fazla yağış ilkbaharda düşer.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 8-12 °C, yıllık sıcaklık farkı ise 15-30 °C civarındadır.
- Bitki örtüsü; yağışlı dönemde yeşeren, kurak dönemde sararan, step (bozkır) denilen otlardır.

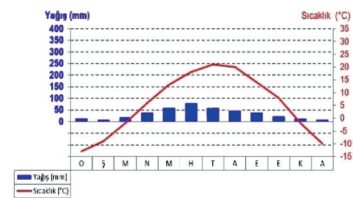

PARA İLE SATILMAZ

Sert Karasal İklim

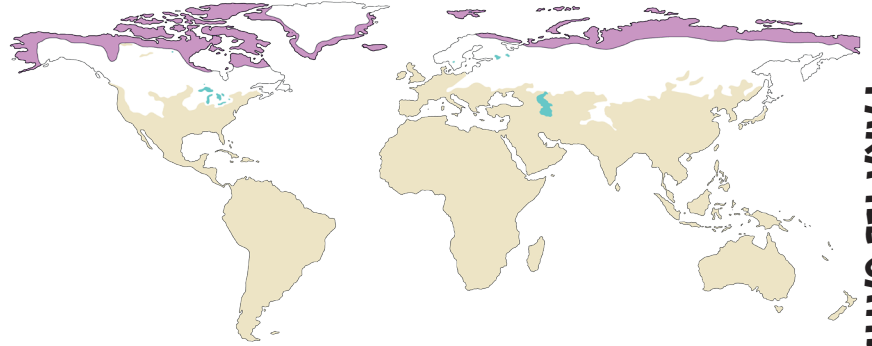
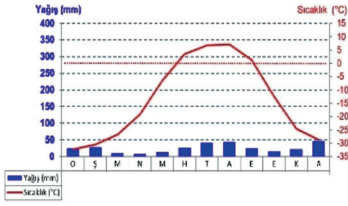
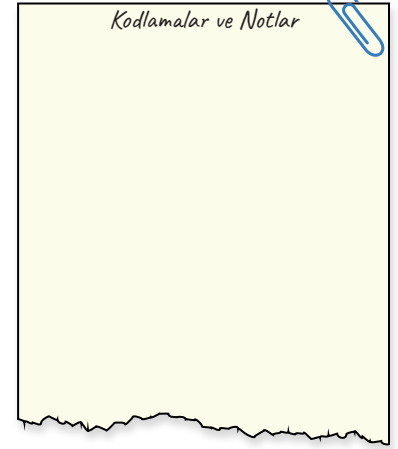
- Karaların iç kısımlarında, yüksek dağlarda görülür.
- Bitki örtüsü tayga adı verilen iğne yapraklı ormanlardır.
- Yıllık yağış miktarı 500-600 mm civarındadır.
- Yağışlar yaz mevsiminde konveksiyonel yağışlar şeklinde düşer.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 0-10 °C arasındadır.
- Sıcaklıklar -10, -15 °C'ye kadar düşer.
- Yıllık sıcaklık farkı 30-40 °C'yi bulur.
- Don olayının yaşandığı gün sayısı fazladır.

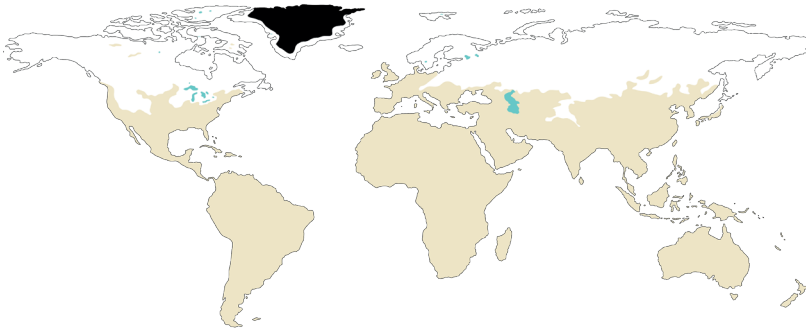

Tundra İklimi

- Kıtaların tam bittiği yerde 65-80 enlemleri arasında ve Grönland'ın güney kesimlerinde görülür.
- Yıllık yağış miktarı 200-250 mm civarındadır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 0 °C'nin altındadır. Sıcaklık -30, -35°C kadar düşer.
- Sıcaklık yaz mevsiminde 0 °C'nin üzerine çıkarak 10 °C'ye kadar yükselebilir.
- 9 ay donmuş olan toprak yaz ayında biraz olsun eriyerek bataklık oluşturur.
- Bitki örtüsü yosun ve çalılardır.

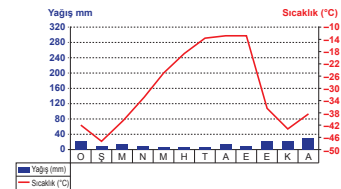

PARA İLE SATILMAZ

Kutup İklimi

- Kuzey kutbu çevresinde, Grönland'ın iç kesimlerinde ve Antarktika'da görülür.
- Sıcaklık bütün yıl boyunca 0 °C'nin altındadır.
- Sıcaklık -40, -50, -60 °C'ye kadar düşer.
- Yıllık yağış miktarı 150-200 mm civarındadır.
- Bitki örtüsü yoktur.

Dikkat Et

Çöl: Yıllık 200 mm'nin altında yağış alan yerlere çöl denir. Çöller yağış azlığına göre üç gruba ayrılır:

- 1. Sıcak Çöller:** Sahra, Karakum, Gobi, Namib, Victoria (Viktorya) gibi yıllık ortalama sıcaklıkların fazla olduğu çöllerdir.
- 2. Soğuk Çöller:** Yağışın az olduğu Grönland, Kuzey Kutup çevreleri, Antarktika, Patagonya gibi soğuk bölgelere denir.
- 3. Karasal Çöller:** Deniz etkisinden uzak nemin ve yağışın çok az olduğu Gobi, Taklamakan, Karakum gibi çöller örnek verilebilir.

